A'

CSÁSZÁRI ÈS KIRÁLYI FELSÉG'

ENGEDELMÉVEL.

Nro 43.

Költ Bétsben, Pünkösd Havának (Május) 28-dik napján 1802-dik Esztendőben.

Bétsből.

Minthogy a' szállások olly' nagyon meg-drágúltak itten á' kelletinél több házakat, tsak a' nyerekedés kedvéért kifogadók, 's azokat ismét másoknak kiadók miatt, hogy mind a' belső, mind a' külső városokban, a' leg nagyobb bajjal, 's költséggel is alig lehet szállást fogadni: ehez képest Ő Felsége, egy új rendelést méltóztatott közönségessé tétetni a' szállások kiadása, 's kifogadása eránt, mellyről már 1796-dikban Mártzius 4-dik napján hasznos intézetek tétettek, de a' mellyeknek által hágása ismét szükségessé tette ezen mostani rendelést. Meg van ezen ren-

Debreceni Egyetem Egyetemi és Nemzeti Könyvtár Jelzet: 728.197

delésben határozva, hogy mind a' házas Gazdák, mind a' bérben lakók, mihez alkalmaztassák magokat.

Magyar Orſzág.

Az Orſzág Rendeinek, Ő Felsége eleibe terjeſztett, 's a' Királyi Propositiókra válaſzképpen bényújtott kérése, mellyet a' mostani Újságunk mellé ragaſztott Toldalékban ſzóról ſzóra közlünk, Magyarúl így következik.

Mihelyt a' kegyelmes Királyi Propositiókból Felségednek, az egéſz Monarchiának, 's Magyar Orſzágnak, és az azzal öſzve kaptsolt örökös Tartományoknak külső bátorságára tzélozó Atyai gondoskodását által láttuk: mingyárt, nem csak méllységes, 's fiúi tiſztelettel vettük azt; hanem a' lehető siettséggel azon vőltunk, hogy azt Tanáts adásunk, igyekezetünk, segittségünk által elö mozdíttsuk, annyival is inkább, hogy valamint egy felöl fájdalommal, úgy más felöl örömmel kellett arról megemlékezniink, hogy némelly, a' Felséged Kormányozása alatt lévö Tartományok lakta földökben tapaſztalták az ellenség dühösségét, de a' mellyet Felségednek Atyai gondoskodása Magyar Orſzágtól kegyelmesen elfordított. Mellyre nézve bizunk is álhatatoson a' Felséged Kegyelmességébe, hogy valamint a' külső bátorságot, melly minden polgári Társaság fundamentoma helyre állítani, úgy az Orſzág belső elömenetelére, bóldogságára, 's annak virágzására Atyai gondját fordítani méltóztatik.

Kettőt méltóztatott Felséged kívánni kegyel-

Debreceni Egyetem Egyetemi és Nemzeti Könyvtár Jelzet: 728.197

mes Propositiójiban az Orſzág Rendeitől, a' külső bátorság óltalmazására, 's megerösítésére.

1-ſzör Hogy a' Státusok és Rendek, a' rend ſzerént való Magyar katonaság tellyes ſzámmal leendő fen tartásáról tanátskozzanak.

2-ſzor Hogy a' Státus közönséges ſzükségeinek meggyözéséről, mellyre két milliónál kevesebb summa Magyar Orſzág réſzéről nem lenne elégséges, gondoskodjanak, még pedig úgy, hogy a' mi az adó fellyebb vitele által ezen summára nézve ki nem telhetik, az a' só árának nevelése által pótoltasson-ki.

Valamint bizonyos az, hogy a' külső bátorság, a' Király', 's Monarchia' méltóságának óltalmazására, kéſz és állandó sereg, ennek pedig tartására a' költség ſzükségesképpen megkivántatik: úgy kéſzek vagyunk mind a' két tekintetre nézve, kéſz, 's hathatós segíttséget ajánlani. Tudjuk, hogy az 1790/1 eſztendőben tartott Orſzág Gyülésében Felséged azon kivánságára, hogy a' Magyar Regementek mindenkor tellyes ſzámmal legyenek, az Orſzág Rendei azt végezték, hogy, egy arra rendelt Deputátzió, találjon erre a' végre ollyan módot, melly a' Törvények meg-sértődése nélkül az adózó Népnek terhes ne legyen, 's a' Törvényekbe bététessen. És valamint a' Felséged kegyelmes gondoskodása, ezen tzikkelyhez van alkalmaztatva: úgy mi megegygyezvén a' Deputátzió azon vélekedésében, melly ezen dologra nézve dolgoztatott-ki, valamint az ezzel ſzorosan öſzve kötött lelkek ſzámba vételében is, mennél hamarébb tanátskozni fogunk ezen dologról, és azon módot, mellyet az említett tzikkelyhez képest, a' Felséged ke-

Debreceni Egyetem Egyetemi és Nemzeti Könyvtár Jelzet: 728.197

gyelmes tzéljával megegygyez, igyekezünk elő terjeſzteni.

Minthogy pedig ezen Tanátskozásra, ſzükségesképpen tudnunk kell, a' Magyar Regementeknek mostani állápotját: erre nézve esedezünk Felségednek, hogy méltóztassék arról kegyelmesen rendelést tenni, hogy azt megtudhassuk. Méltóztatik maga által látni Felséged, hogy még eddig az első feltételére nézve tovább nem mehettünk.

A' mi a' másodikat illeti: Minden által látja, hogy a' Csáſzári Királyi Ærarium, az igen terhes hadakozás által ki-ürült, minden tudja azt is, hogy Felséged Atyai indúlatja azt hozza magával, hogy nem csak semmi új adót nem kívánna, ha azt a' Státus Kormányozása' állapatja ſzükségessé nem tenné, hanem inkább azt kivánná 's óhajtaná, hogy valami olly mód találtatnék-fel, melly által a' közönséges terhek könnyebbíttetnének. Mellyre nézve azon kéſzséggel, mellyre bennünket a' Felséged eránt vonſzó, de némelly határok közzé rekeſztett buzgóság indít, mindent megfogunk tselekedni, hogy a' fundamentomos Törvényeink megsértődése nélkül, a' két millió forintot kivánó Státus ſzüksége, Magyar Orſzág, és az azzal öſzve kötött Tartományok réſzéről kipótoltasson, és a' Felséged kivánságainak elég tétessen.

A' külső bátorságra tzélozó gondoskodásan kívül méltóztatott Felséged bennünket arra is meg hívni, hogy a' ſzegénység környítését is, a' mint kötelességünkben áll ſzívünkre vegyük, és hogy a' mennyire az idő engedi, arról, a' mi az Orſzág belső boldogságát illeti, tanátskozzunk.

Debreceni Egyetem Egyetemi és Nemzeti Könyvtár Jelzet: 728.197

Két okokra nézve is indíttatunk, hogy a' köz népről gondoskodjunk. Az egygyik tsak e' népre tartozik, hogy tudniillik az a' tereh, mellyet hordoz, a' mennyiben tsak lehet könnyíttessék; a' másik ok mind a' népre, mind mi reánk tartozik, hogy tudniillik, a' károknak elei vevődjön, azomban olly állapatba helyheztessünk, a' mellyben tehettségünk nevekedjen.

A' köz-néptől telik ki a' katonáknak mind quártélya, mind tartása, már akár egy helybe legyen a' katonaság, akár valahova szállíttasson. Hogy a' mennyire lehet ezen tereh vitelében a' nép könnyebbíttessen, az 1791-ben meg állitott 64-dik tzikkely szerént, melly a' katonák könnyebben való tartásáról, 's azoknak bé szállításáról szóll, arról tanátskozni fogunk, 's a' Deputátzió munkáját, Felséged meg egyezésével fel fogjuk venni.

Mind mi, mind kiváltképpen a' köz nép, a' régi banko-tzéduláknak, 's a' fel tsendélés könnyebségére bé hozott pénznek, az adóba, vagy a' Királyi Kamarába leendő bé adásának, hirtelen lett meg tiltásából, kárt fogunk szenvedni, sőt már szenvedtünk is.

Nem kételkedünk arról, hogy Felségedet fontos okok indították, hogy a' régibb banko-tzédulák helyett újakat botsásson ki, és hogy éppen azért tiltja meg a' régieknek a' meghatározott időn túl leendő bé vételét: de az is tudva van Felséged előtt, hogy a' köz Nép közzül sokan a' régi bankó tzédulákon, avúlt, 's rongyos bankó-tzédulákat értettek, úgy hogy azt gondolták, hogy a' mellyek épek vóltak, azok a' Királyi parantsolatban nem értetődnek. Innen lett az, hogy sok

Debreceni Egyetem Egyetemi és Nemzeti Könyvtár Jelzet: 728.197

ezereket erő régi bankó tzédulák maradtak a' köz népnél, mellyek, hanem ha más adódik helyettek, bizonyosan kárba mennek.

Tsak nem hasonló figyelmetességet érdemlenek a' 6, 12, 's 24 krajtzárosok, mellyeket Felségednek a' bankó tzéduláknak a' mindennapi kereskedésben leendő könnyebb felváltására teíszett bé hozni Ha az emlitett pénz nemei, az adóba, vagy közönséges Kaſzſzákba bé nem vevődnek, vagy más nemű folyó pénzel fel nem váltódnak, ez mind ki pótolhatatlan kárt okoz a' Népnek, mind pedig azt nagy tűnődésbe ejti. Mellyre nézve alázatosan esedezünk Felségednek, méltoztassék a' köz jó elő mozdításáért, 's a' közönséges hitel fel tartásáért arról rendelést tenni, hogy mind a' régi bankó tzédulák, mind a' most említett 6, 12, 24 krajtzárosok, akár az adóba, akár a' közönséges és Királyi Kaſzſzákba bé vétessenek, vagy pedig más pénzel fel tseréltessenek; általában pedig arról, hogy a' törvények ereje ſzerént jó úgy nevezett Conventzios pénzek jöhessenek folyamatban, 's azok mellyek nem illyenek lassan lassan, 's a' köz nép kára nélkül bé ſzedődjenek.

A' másik gondunk az, hogy a' Nemzet erejének, 's tehetségének gyarapításáról gondoskodjunk. Méltóztatott Felségedj kegyelmesen megesmérni, mind ez előtt, kiváltképpen pedig a' most múlt háborúban, a' magunk megerőltetésével esett kéſzségünket, mellyet mind a' két izben adott hadi segittség, mind pedig a' két ízbeli felülés által megbizonyítottunk; által látja bőltsen Felséged a' nép állapatját és terheit is.

Debreceni Egyetem Egyetemi és Nemzeti Könyvtár Jelzet: 728.197

Hogy tehát Magyar Orſzág, ezután is elégséges légyen, a' Nemzet megromlása nélkül a' Státus köz terheinek hordozására; a' kereskedésbeli ſzabadság, minden akadályok elhárítása által, és így a' termés kihordása, a' ſzarvas, 's egyéb marháknak, mind a' tengerek, mind a' Felséged Igazgatása alatt lévő Olaſz, 's más Tartományok felé való kihajtása, törvényesen állíttassék-meg. Mivel a' mint tudva van az, hogy Magyar Orſzág, tsak hogy azon akadályok, mellyek a' Nemzeti munkásságot (industriát) megakadályoztatják, elháríttassanak, sokkal többet mutathatna mint most, úgy az is napfénynél világosabb igasság, hogy akármelly megſzorítás, melly a' kereskedésre tzéloz, a' Monarchia belső erejének nevekedését akadályoztatja; bizonyos lévén, hogy a' pénz, melly az Orſzágból kiment, nem jöhet másképpen viſzſza, hanem ha a' termés kivitele által.

A' mi pedig Felségednek több Örökös Tartományait illeti, méltóztassék Felséged egy Kommiſzſziót rendelni, melly még ezen Orſzág Gyülése alatt, hogy Felséged kivánságai annál alkalmatosabban bé-tellyesedhessenek, az Orſzág Rendeivel tanátskozhasson, 's azon módot, melly a' Magyar Orſzág kereskedésének, azon Tartományok kára nélkül, sőt haſznával leendő elő-mozditására tzéloz, kitalálhassa: mivel a' mint megvagynak az Orſzág Rendei arról győzetve, hogy Felséged, mint az Igazgatása alatt lévő Nemzetek közönséges Attya, semmi efféle kedvezését meg nem fogja az Orſzágtól tagadni, sőt azon fog lenni, hogy az a' törvények által is bizonyossá tétessen: úgy más réſzről megvagynak arról

Debreceni Egyetem Egyetemi és Nemzeti Könyvtár Jelzet: 728.197

is győződve. hogy a' Magyar Orſzági termések-nek, mérséklett fizetés mellett, a' Felséged Örökös Tartományaiba leendő ki-hordása, azon Tartományoknak nem árthat annyira, hogy ezt a' kárt az abból ſzármazó haſzon tökéletesen ki ne pótolja, sőt ezen Tartományoknak, és így az egéſz Monarchiának erejét is neveli. A' fog ebből következni, hogy a' Felséged bóldog Igazgatása alatt ſzerentsésſé leſzſz a' Haza az ollyan sokſzor óhajtott, az Orſzág közönséges törvényeiben is gyakran megállított kereskedésbeli ſzabadság által, és bóldogságát más Tartományokra is ki-terjeſzti.

Egyéb aránt, a' midőn Felséged arra serkenteni méltóztatott az Orſzág Rendeit, hogy ha azon dolgok közzül, mellyek a' törvénytévő hatalomra tartoznak, valamit kívánnak fel-venni, az időnek kedvezzenek: ehez képest Felséged kegyelmes engedelmével, a' múlt Orſzág Gyűlésében tett végezéseit a' Deputátziónak, eleikbe fogják terjeſztetni az Orſzág Rendei, hogy így mind azok, mind pedig a' Nemzet mostani kívánságai, 's sérelmei közzűl, azokat a' mellyek haladékot nem ſzenvedhetnek, megválaſzthassák azoktól, mellyeket, más alkalmatosabb időkre is lehet halaſztani. és így az Orſzág Gyűlésében elő fordúló dolgok folyását siettethessék. —

Posony Máj. 26 dikán. A' nagyobb Uraságok négy, 's több nagy ebédeket adnak itt minden héten, 's arra meghívják nem csak a' Papi, 's világi főbb Méltóságokat, hanem a' Nemes Vármegyék, a' Szabad Districtusok, és a' Távol lévők 's a' Királyi Városok Követeit is. Ezen

Debreceni Egyetem Egyetemi és Nemzeti Könyvtár Jelzet: 728.197

vendéglő főbb Méltóságok Nádor-Ispány Ő Kir. Hertzegsége, Gróf Pálffy Károly Cancellárius, Hertzeg Eſzterházy Miklós, és Gróf Zichy Károly vólt Orſzág Bírája. Társaságok, vagy estvéli mulatságos gyülések is vannak itten minden héten háromſzor, úgymint Gróf Pálffy Cancellariusnál Hertzeg Eſzterházynál, és Gróf Zichy Károlynál. Az első társaság tartatott Gróf Pálffy Cancellarius Ő Exjánál, vasárnap Majus 16-dik napján. A' második Hertzeg Eſzterházynál kedden Május 18-dikán, mellyben a' Felséges Király és Királyné Nádor-Ispány Ő Királyi Hertzegsége, Ferdinánd Ő Nagy és Fő Hertzegsége is méltóztattak megjelenni. Két nap múlva ezután úgymint Máj. 20-kán Gróf Zichy Károly társaságában jelentek-meg Ő Felségek, valamint ſzínte Máj. 22-dikén Cancellarius Ő Excja fényes társaságát is megtiſztelték Felséges jelenlétekkel. Május 23 dikán estve a' Redutban jelentek-meg maskarákban. Más nap pedig kimentek Oroſzvárra, Gróf Zichi Károly kastélyába, és kies kertjébe, a' hol Ő Excja előſzör a' Magyar, Horváth, és Német Jobbágyait nemzeti tántzokban megtántzoltatta, Ő Felségek nagy gyönyörüségekre, azután a' Duna egy hólt ágában halaſztatott, 's végre az öreg Dunán 12 ékes tsónakokkal verset futtatott (hajókáztatott) a' Duna lementében. Ezen mulatságaival közönséges kedvet nyert Ő Excja. Ma reggel a' Hertzeg Albert Vasas Regementje gyakorolta magát sebes futtában, úgy ſzínte tűzben is, Feldmarsal Károly Ő Hertzegsége előtt. Estvére igen fényes Bál léſzen. Hertzeg Eſzterházy Miklósnál, a' hova

Debreceni Egyetem Egyetemi és Nemzeti Könyvtár Jelzet: 728.197

Ő Felségek is, a' Nagy és Fő Hertzegekkel egygyütt méltóztatni fognak megjelenni.

Posony Máj. 27-dikén. A' melly 300 személyre való Bált adott tegnap Hertzeg Eſzterházy Miklós Ő Nagy Méltósága, igen fényes, és igen pompás vala. A' Dámák minnyájan Nemzeti köntösben temérdek sok ragyogó briliántokkal vóltak felékesítve. Megjelent azon mind a' Felséges Király, mind pedig a' Felséges Királyné is igen kellemetes, és drága Magyar öltözetben. Nemzeti módra vóltak öltözve Feldmarsal Károly, és Fő Hertzegsége, Ferdinánd (Toskánai) Nagy Hertzeg, valamint ſzinte Nádor-Ispány Ő Királyi Hertzegsége, és a' napokban a' Bánya Városokból ide viſzſza tért Antal, és Raineri Fő Hertzegek. Megjelentek ezen ritka ſzépségű Bálba Ferdinánd néhai Majlandi Gubernátor Ő Fő Hertzegsége, a' Fő Hertzegné kedves Hitves Társával, Ferdinánd Magyar Generális, és Ferentz Ő Fő Hertzegségekkel. Jelen vólt a' Nápolyi Király második ſzülött fia Leopold, és Albert Hertzeg Ő Királyi Hertzegsége is temérdek sok Fő Fő Méltóságokkal egygyütt, a' kikhez a' Nemes Vármegyék itt mulató Követei közzül közel 30-an vóltak hívatalosok, Illyen Bál, mint hallom több is léſzen. A' tántz alatt Hertzeg Eſzterházynak azt a' különös örömet ſzerzette Felséges Urunk, hogy a' Nemes Gyulai Sámuel Magyar Gyalog Regementjének Proprietáriussává nevezte a' Hertzeget, sok igen kegyeséggel tellyes kifejezései között. Ezen váratlan történet nagy örömmel töltötte-el közönségesen a' Vendégeket.

Olaſz Orſzág.

Florentziából Május 2-dikán. A' Luccai

Debreceni Egyetem Egyetemi és Nemzeti Könyvtár Jelzet: 728.197

kis Respublika Kormányszékéhez következendő értelmű levelet küldött Bonapárté. „Belső örömmel tapasztaltam hozzám küldött leveletekből, hogy Lucca Konstitútziója állandó lábra állíttatott, 's hogy ott a' belső zenebona megszűnt. Oltalmazzátok magatokat a' részre hajlás lelkétől, 's attól a' nemes gondolattól vezéreltessetek, hogy azon Nép bóldogságát neveljétek, melly magát, munkássága, 's magát kedveltető természete által mindenkor kimutatta. Legyetek arról bizonyosok, hogy én a' Ti bóldogságtokat óhajtom." — Genua belső állapotja bizonytalan. Egy felől egy 5 hajókból álló Algiri sereg nyughatatlankodtatja kereskedését, más felől pedig a' szárazon zavarja meg tsendességét, egy haramia Vezér vele lévő úton álló társaival egygyütt.

Rómából Május 3-dikán. Ő Szentsége Generál Murátot megajándékozta, a' többek között egy három színű briliántos kokardával, 's egy aranyos, 's kirakott gazdag kard kötővel. — Márziusban, a' Herkulanumi omladékok között, megtaláltatott Epicurus munkájinak tizenegygyedik könyve, mellyben az említett Író az ég visgálás tudományát foglalja bé. Van hozzá reménység, hogy a' több részei is kézbe kerülnek, 's azok által a' régiség betses maradványi száma fog neveltetni.

Frantzia Ország.

Párisból Május 11-dikén. Mihelyt helyre áll Sz. Domingóban a' tsendesség, mingyárt több Frantzia Familiák fognak oda szállíttatni, hogy a' zenebona miatt annyira megtsökkent mesterségeket, föld mivelést ismét virágzóvá tegyék,

Debreceni Egyetem Egyetemi és Nemzeti Könyvtár Jelzet: 728.197

azomban a' Feketék erejeket is, ſzámos embereik által mérsékelhessék. — Tegnap előtt, midőn a' Párisi Érsek az első Konzul kápolnájában Misét tartott, 9 újonnan kinevezett Püspökök tették le Bonapárté előtt a' Papi esküvést.

Párisból Május 12-dikén. Azon katonák kipótolására, kik a' Regementektől elbotsáttatnak, 30000-ren fognak az Ifjak közzül a' katonai ſzolgálatba bélépni, kikből fog állani az úgy nevezett reserva sereg. Ezek mindég othon maradnak, 's tsak akkor gyűlnek öſzve, midőn a' föld mivelés megengedi, hogy magokat fegyverben gyakorolhassák. Míg a' Regementeknél egy-gyütt leſznek, addig zsoldjok rend ſzerént ki fog járni. Azok az Ifjak, kik Tiſztjeiktől bizonyság levelet veſznek arról, vagy betegségek, vagy valami testbeli erőtelenségek miatt a' katonai ſzolgálatot nem tehetik, a' Respublika Kaſzſzájába bizonyos summát tartoznak magokért fizetni, úgy tudniillik, ha vagy a' magokra, vagy ſzüléikre eső adó 25 forintnál többre megy. Mihelyt valaki a' rá vetett summát megfizeti, nem kénſzeríttetik arra, hogy katonáskodjon.

Német Orſzág.

Monachiumból Május 6-dikán. Egy Kurír érkezett tegnap hozzánk, Párisban lévő Követünktől Báró Cettó-tól, egy olly híradással, mellyen a' Válaſztó Fejedelem igen örvend, 's a' melly, a' mint leg alább a' Publikum értésére esett, a' Bavariához kaptsoltatándó új Tartományoknak kinevezésében áll. A' Kárlsruhéból jött magános levelekből azt olvashatni, hogy a' Badeni Mark-Grófs fog lenni vallott kárai kipóto-

Debreceni Egyetem Egyetemi és Nemzeti Könyvtár Jelzet: 728.197

lására a' Spírai Püspökség, Bruchsal városának, és Strasburgnak a' Rajna jobb partjára nyúló réſzével, nem különben a' Schütterni, és Svartzachi Papi jóſzágok. — A' vólt a' híre, hogy a' Bavériai Regementek ſzáma megkissebbíttetnék. Az újabb hírek ſzerént ebből semmi sem leſzſz. Tsak annyiban fogy-meg a' Regementek ſzáma, a' mennyiben sokan a' katonák közzűl egy darab időre nyert engedelemmel haza fognak botsáttatni, nem lévén ſzükség a' békesség helyre állítása után, hogy olly ſzámos sereg egyſzerre ſzolgáljon. — A' múlt Hónap 36 dikán tetetett a' Válaſztó Fejedelemnek egy végezése közönségesse, a' melly altál megtiltatik az, hogy a' Klastromok, azon jóſzágokat, mellyeket bírnak akár ingó, akár ingatlan jóſzágok legyenek azok, elidegeníthessék.

Regensburgból Május 7 dikén. Az ide való Püspök tegnap előtt útazott-el innen Monachiumba, Gróf Stárenbergel egygyűtt, hogy a' Válaſztó Fejedelemmel a' Vallásbéli dolgokra tartozó, 's nem sokára munkába veendő jobbításról értekezzen. — Sz. György napján, melly a' Bavériában mostanában eltörlött ſzámos Innepek ſzáma közzé tartozik, nem akartak a' Straubingeni Mester-legények, a' régi ſzokás ſzerént dolgozni, a' mellyért sokan közzűlök az őrző házhoz vitettek. Ezt meghalván sokan ſzámosan oda tsődültek mind a' Mester legények, mind más lakosok erőltették, az árestomba tettek kiadattatását. Némellyek az újabb rendeléseket motskos beſzédekkel érdekelték. Az indítói ezen lármának, elvették méltó jutalmokat. A' városban lévő nyakas lakosok pedig, kik erő hatalommal a' ka-

Debreceni Egyetem Egyetemi és Nemzeti Könyvtár
Jelzet: 728.197

tonák által tsillapíttattak-le, 4000 forintra bün-tettettek.

Berlinből Május 11-dikén. — Ö Felsége azt rendelte, hogy valamint eddig a' gyalogság közzül való Al-tiſztek, 's köz-emberek, midőn valamelly Tiſztel ſzembe-találkoztak, süvegeket le-vették: úgy ezután a' lovasság közzé is bé-vitessen ez a' ſzokás. Midőn pedig a' tiſztek, a' derék kötövel (cherpe) felvagynak övedezve, az eddig ſzokásban vólt süveg levételre nem köteleztettnek; hanem azon esetekben, mellyben azt kellett tselekedni, ha gyalog vagynak a' Tiſztek, a' bal, ha pedig lovon, a' jobb kezekkel illetik meg süvegeket.

Norinbergából Majus 15-dikén. Az a' hire, hogy a' Német Fejedelmek kára ki potolására tzélozó intézetek több Udvarokhoz megvitettettek. — Sokaknak megfog a' fülök tsendülni belé, ha ezen intézetek majd égéſzſzen végre hajtódnak. Már sok tudósok kéſzen tartják pennájikat, hogy mihelyt végbe megy ez a' még most homályban lévö, 's tsak a' Kabinétok előtt nem új dolog, mingyárt külömb-külömbféle, Statistikára, Geografiára tartozó könyvekkel kedveskedjenek a' Publikumnak. — A' minapi kevés ideig tartott kellemetes napok után, ismét téli napok következtek. Sok vidékekben körülöttünk két lábnyi magos ségü hó boríotta-bé a' földet. Széltibe ſzánkázhattak az emberek. A' gyümölts fákban igen sok károkat tett a' nagy hideg. Még tsak nem is álmadozunk azon, hogy ebben az eſztendőben gyümösts teremjen.

Regensburgból Május 18 dikán. Augsburgi Ingenieur Mayer, egy laistomot kéſzített mos-

Debreceni Egyetem Egyetemi és Nemzeti Könyvtár Jelzet: 728.197

tanában, 's azt a' Regensburgi Diétának ajánlotta, mellyben mind azon adót béfoglalja, mellyet General Moreau 1800-ban, 's a' múlt eſztendő elein a' Sváb kerületre vetett, a' Würtembergi, Hertzegséget, 's a' Badeni Mark-Grófságot kivévén. Az említett kerület 180,000 mázsa buzát, 59,800 mázsa rozsot, 293,800 mázsa ſzénát, 103,800 mázsa ſzalmát, 181,900 zsák zabot, 11,3000 ökröt, 100,000 pár lábbelit, 20,000 kaputrokot, 9000 zsákot, 20 válogatott lovat, 's az Ulmai sántz kéſzítésére, ásására 4000 embert, ezen kivül kéſz pénzben, a' 4 hónapig nyúló katona tartással egygyütt 8 millió, 800,000 livrát kéntelenittetett adni a' Frantziáknak. Ez a' jól kidolgozott laistrom közönségesen elfogadtatott a' Diéta által.

Anglia.

Londonból Május 7-dikén. Az a' költség, melly a' békesség kihirdettetése után ſzármazott öröm kijelentésére, a' sok külömbnél külömb megvilágosított ábrázolásokra ment 550,000 forintra ſzámláltatik. Talán soha se kiáltotta a' Nép ezt: éllyen a' Király! éllyen a' Király! nagyobb örömmel, mint most. A' nagy tolongásba sok ember eltapodtatott. Némellyiknek a' lába, másiknak a' keze fitzamodott-ki, a' minden oldalról öſzve ſzorúló emberek miatt.

Másodſzri Tudósítás.

A' mostani időkhöz képest, a' midőn a' közönséges igyekezet, a' mesterségeknek, és tudományoknak nagyobb tökéletességére tzéloz, a' Birkák, 's gyapjú nemesítése, melly minden Gazdá-

Debreceni Egyetem Egyetemi és Nemzeti Könyvtár Jelzet: 728.197

nak, különösen pedig a' Magyar Hazában lévő Birtokosoknak nagy haſznára válik, különös figyelmetességet, 's vigyázást érdemel. Noha pedig több jóſzágoknak Birtokosai, sok eſztendők elforgása alatt törekedtek ezen haſznos tzél elérésére: mind azáltal igyekezeteket, a' tagadhatatlan haſznot hajtó selyem gyapjújú kosoknak ritkasága, 's drágasága hátráltatta. Hogy tehát ezen akadályok elháríttassanak, arra leg-jobb eſzköz az, ha a' selyem gyapjújú kosoknak ſzáma ſzaporíttatik, 's azoknak az ára alább ſzállíttatik. Ezen tekíntetre nézve hírül adatik, hogy Nagy Méltóságú Hertzeg Eſzterházy, Szarvkő (Hornſtein) nevű, ezen T. N. Sopron Vármegyében fekvő Uradalmában, melly Sopron Városán felyül a' Bétsi úttól két órányira fekſzik, nem külömben T. Tólna Vármegyében lévő Ozorai Uradalmában ezen folyó eſztendőben Szent Jakab Havának 1-sső napjától fogva, Mind Szent Havának végéig, 2500 darab legjobb fajta selyem gyapjújú kosok, minden darab 15 Rh. forinton elfognak adattatni, 's kinek kinek ſzabad leſzſz az említett ſzámból tetſzése ſzerént annyit kiválaſztani, a' mennyire ſzüksége leſzſz. A' kik az említett kosokból venni ſzándékoznak, magokat, vagy Bétsben, a' Hertzegi Ház' Tiſztartójánál, vagy Kismartonban az alább írt Gazdaság Igazgatójánál, akár pedig Ő Hertzegsége Uradalombéli Tiſztartóinál jelenthetik. Költ Kismartonban Május 12-dikén 1802-ben.

Nagy Méltóságú Hertzeg
Eſzterházy Uradalmainak
Gazdaság Igazgatója által.

Debreceni Egyetem Egyetemi és Nemzeti Könyvtár Jelzet: 728.197

TOLDALÉK

A' Magyar Hírmondónak, Májusnak 28-dik napján 1802-dik Esztendőben költ árkusához.

Közöljük az Ország Rendeinek kérését (Repraesentatióját) melly a' Felséges Királynak kívánságaira (Propositióra) válaszképpen készült, és feladódott Május 22 dik napján:

Sacratissima Caesareo Regia Apostolica Majestas, Domine Domine Clementissime!

Quamprimum ex Benignis Propositionibus Regiam, Paternamque Majestatis Vestrae Sacratissimae sollicitudinem ad firmandam totius Monarchiae, et Regni Sui Haereditarii Hungariae, Partiumque adnexarum securitatem externam directam perspeximus, statim non tantum profunda, et filiali devotione venerati sumus; sed qua fieri potest celeritate, in id intenti fuimus, ut eam promptissimis Consiliis, studiis, et opera sublevemus, tanto magis, quod sicut ex una cum dolore, ita ex altera parte cum gaudio recordari debuimus, Provincias aliquas Majestatis Vestrae Sceptro subjectas, hostium Vim domi expertas esse, quam ab Hungaria, Majestatis Vestrae Sacratissimae Providentia Benigne avertit; plene autem in Majestatis Vestrae Benignitate confidamus, quod sicut polliceri dignata est, hoc omnis societatis Civilis fundamento, securitate videlicet externa constabilita ad emolumentum, et felicita-

Debreceni Egyetem Egyetemi és Nemzeti Könyvtár Jelzet: 728.197

tem internam, ac florem Regni, Paternam Curam convertere dignabitur.

Duo sunt, quae Majestas Vestra Sacratissima ad securitatem externam tuendam et firmandam, a Statibus et Ordinibus in Benignis Propositionibus desiderare dignata est.

1mo. Ut Status et Ordines de Regulari Hungaro milite semper in Statu Completo conservando in medium consulant.

2do. Ut necessitatibus Status Publici, quae minori duobus Millionibus Rhenens. floren. summa ex parte Regni Hungariae annue dependenda, tectae non essent, prospiciant; idque ea ratione, ut quod per auctionem Contributionis tegendis Status necessitatibus adhuc deerit, id per auctionem Salis pretii suppleatur.

Sicut certum est ad securitatem externam, dignitatem Regiam, et Monarchiae tuendam, paratum, stabilemque exercitum, ad hujus autem sustentationem sumptus necessarios esse, ita ad utrumque hoc medium prompta et efficacia auxilia conferre parati sumus; scimus, quod in Comitiis Anni 1791 erga B. Majestatis Suae Sacratissimae Propositionem de conservandis, in actuali Statu Completo, Legionibus Hungaricis factam, Status et Ordines decreverint, ut Deputatio in Commissariaticis laboratura, talem modum, qui salvis Legibus contribuenti quam minime gravis sit, et indoli Plebis conveniat, proponere studeat, futuris Comitiis in deliberationem sumendum, et prout conventum fuerit, in Legem referendum: Et sicut Majestati Suae Sacratissimae benigna sollicitudo ad mentem Articuli hujus directa est, ita cum Benigno annutu Opi-

Debreceni Egyetem Egyetemi és Nemzeti Könyvtár Jelzet: 728.197

nionem Deputationis in hujus Legis sequelam, et ad eundem scopum elaboratam, uti et aliam cum hac arcto nexu copulatam, de Conscriptione animarum, quo celerius in Deliberationem sumemus, et Majestati Vestrae in sensu memorati Articuli eum modum, qui Benignae Intentioni satisfaciat, substernere conabimur.

Quia vero ad Consultationem hanc, Statum actualem Legionum Hungaricarum cognitum nos habere interest, oramus Majestatem Vestram Sacratissimam dignetur Benigne disponere, ut is ad notitiam nostram perveniat. Majestas Vestra Sacratissima Ipsamet Benigne pervidere dignabitur, nos hucusque circa primum punctum ultra progredi non potuisse.

Quantum ad 2-dum attinet: Nemo est, qui non perspiciat, Aerarium Caesareo Regium gravissimo hoc Bello exhauriri debuisse: Nemo est, qui id de Paterno Majestatis Vestrae Sacratissimae animo non sentiat, sibique plene persvadeat, quod non modo nullas novas praestationes desideraret, nisi imperiosa Status ratio deposceret; sed potius maxime cuperet, et gauderet, si aliquis reperiri posset modus, ut publica onera diminuantur. Proinde cum ea promptitudine, ad quam non nullis limitibus circumscripta erga Majestatem devotio ducit, facturi sumus omnia, ut salvis Constitutionalibus legibus, haec in duobus Millionibus flor. subsistens Status necessitas ex parte Regni Hungariae et partium adnexarum tegatur, et Majestatis Vestrae Sacratissimae desideria expleantur.

Debreceni Egyetem Egyetemi és Nemzeti Könyvtár Jelzet: 728.197

Ultra Curam externae securitatis, Majestas Vestra Sacratissima dignata est nos provocare: ut de sublevanda plebe, uti officii nostri est, solliciti simus, et quantum tempus admiserit, de illis, quae ad internam felicitatem pertinent, consulamus. Cura haec tam benigno Rege dignissima, non tantum nostram, sed totius Populi demississimam provocat Gratiarum actionem. Hoc exemplo provocati eam libenter suscipimus.

Duplex nobis est de plebe sollicitudo; una, quae ad solam illam pertinet, ut quantum fieri potest onera quae ferre debet, faciliora reddantur; Altera nobis cum Plebe communis, ut Damna antevertantur, et modus parandarum virium detur.

Plebs et Stativa militi, et necessarium Commeatum, tam in Stativis quiescenti, quam transeunti praestat. Ut in hoc onere, quantum fieri potest, sublevetur, ad Mentem Articuli 64. 1791 de Regulamento Militari faciliori modo providendae seu stativantis, seu transeuntis Militiae, et Plano Dislocationis, in medium consulemus, et opus Deputationis annuente Majestate Vestra Sacratissima assumemus.

Damnum et nobis, sed imprimis plebi ex antiquarum Schedarum Bancalium, et monetae, quae ad permutationem inducta, ad Contributionem, aut Ærarium Camerale acceptatione repente interdicta imminet; imo jam enatum est.

Non dubitamus Majestatem Vestram Sacratissimam, gravibus rationibus permotam esse, ut prioribus Bancalibus Schedis novas subtsituat, et ideo veteres ultra praefinitum tempus recipi prohibeat; sed et id Majestati Vestrae optime cognitum est: Complures ex plebe, imo alios

Debreceni Egyetem Egyetemi és Nemzeti Könyvtár Jelzet: 728.197

quoque ita Benignam Voluntatem intellexisse, ut sub nomine veterum, attritas, aut laceras intellexerint, quibus hoc vitium deesse videbant, sub intellectum Mandati cadere non existimaverint; Inde factum, ut complurium millium volor in manibus praesertim plebis remanserit, quae, nisi aequivalens ei datum fuerit, in damnum conjicietur. Parem fere Considerationem subit Moneta 6, 12, 24 Cruciferorum, quam ad quotidianum Commercium, faciliorem Schedarum Bancalium permutationem Majestati Vestrae Sacratissimae inducere visum suit; haec, si ad Contributionem vel Cassas publicas acceptata, aut alterius monetae specie commutata non fuerit, et irreparabile Damnum Populo adferet, et eum gravissima sollicitudine afficiet; Ideo Majestatem Vestram Sacratissimam demisse exoramus, dignetur boni, et fidei publicae Causa disponere, ut tam veteres Bancales Schedae, quam Moneta nunc designata 6, 12, 24 Crucif. sive ad Contributionem et Cassas publicas ac Regias acceptetur, sive alia moneta permutetur; generatim autem ad Commercium adjuvandum moneta justae Conventionis et ligae ad mentem Legum inducatur, et alia, quae ab hac recedit, sensim et quo ocyus, et sine detrimento populi extra cursum ponatur.

Altera Cura est, de Commodis et Virium procurandarum mediis cogitare; nostram in auxiliis praestandis alacritatem non tantum antea, sed hoc imprimis postremo Bello cum intensione virium tam in iteratis subsidiis, quam duplicis Insurrectionis occasione testatam, Majestas Vestra Sacratissima, quam Benignissime agnoscere

Debreceni Egyetem Egyetemi és Nemzeti Könyvtár Jelzet: 728.197

dignata est; Populi Statum et onera sapientissime pervidet.

Ut igitur Hungaria sustinendis Status publici oneribus in futura quoque tempora absque ruina Populi sufficiat: Commercii remotis quibusvis impedimentis et abusibus, adeoque exportationis productorum, et expulsionis pecorum, pecudumque tam versus Maria, et ditiones Italicas sceptro Majestatis Vestrae Sacratissimae subjectas, quam alias quasvis exteras provincias, Libertas Lege publica stabiliatur; sicut enim indubium est, Hungariam modo obices, qui nationalem Industriam impediunt, removeantur, amplius eo, quod nunc profert, producere posse; ita luce clarius est, quamvis hac in parte restrictionem, intrinsecarum Monarchiae virium augmentum morari; certum enim est pecunias, quae per hoc Bellum exiverunt, non aliter, quam per Productorum eductionem redire posse.

Quod vero ad reliquas haereditarias Majestatis Vestrae Sacratissimae Ditiones attinet: Dignetur Majestas Vestra Sacratissima Commissionem ordinare, quae stantibus adhuc his Comitiis, ut Status et Ordines modum, quo desideria Vestrae Majestatis Sacratissimae convenientissima ratione expleantur, determinare queant, cum Deputatis Statuum et Ordinum Consilia ineat, de favoribus, qui ad Industriam Hungaricam promovendam absque reali Ditionum illarum detrimento, imo in quibusdam cum emolumento tribui possent; Status enim et Ordines, prout parte ab una intime persuasi sunt, Majestatem Vestram Sacratissimam velut communem omnium

Debreceni Egyetem Egyetemi és Nemzeti Könyvtár Jelzet: 728.197

Benigno Suo Regimini comissorum populorum Patrem, nihil ejusmodi favorum, Regno huic negaturam, imo ut illi Lege etiam securi reddantur, curaturam: ita parte ab altera convicti sunt, productorum Hungariae per ditiones haereditarias erga moderatum et stabile Vectigal, liberam exportationem et expulsionem haereditariis Majestatis Vestrae Sacratissimae ditionibus ita nocere non posse, ne una lucrum e data hac Commercii libertate emergens damnum plene, et cum foenore compenset; imo intrinsecarum harum etiam Provinciarum, adeoque totius Monarchiae virium augmentum promoveat. Fiet ita, ut sub felici Majestatis Vestrae Sacratissimae Regimine Hungaria, toties expetita et saepius in Legibus publicis stabilita Commercii libertate beetur, et Felicitatem suam in alias quoque provincias transfundat.

Caeterum cum Majestas Vestra Sacratissima SS. et Ordines Benigne hortari dignata sit, ut circa ea, quae et illis, quae indole et natura sua ad Legislativam potestatem pertinent, in deliberationem assummere desideraverint, tempori studeant; cum Benigno Majestatis Vestrae Sacratissimae Indultu in sequelam Articuli Deputationalia elaborata sibi referri curabunt; quod sic tam ex iis, quam et modernis Regnicolarum postulatis et gravaminibus, pro ratione Circumstantiarum moram non ferentia, ab iis, quae forsitan in commodiora tempora viderentur differenda, secernere; atque ita Cursum Comitialium negotiorum accelerare valeant. Qui se in reliquo Gratiae, ac Clementiae Regiae cum omni

Debreceni Egyetem Egyetemi és Nemzeti Könyvtár Jelzet: 728.197

subjebtione devoveni. Datum ex Sessione Diaetali Posonii die 22 Maji Anno 1802. celebrata.

Majestatis Vestrae Sacratissimae

humillimi Capellani, et Servi, perpetuoque fideles SS. et OO. Regni Hungariae, Partiumque adnexarum Diaetaliter congregati.

Debreceni Egyetem Egyetemi és Nemzeti Könyvtár Jelzet: 728.197